

Handläggare
Niklas Malmström
Telefon: 08-508 35 550

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 17 december 2019

Ärende 5

Yttrande över remiss av "Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023"

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 2019/1543

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Amanda Broman
administrativ chef

Arja Lindholm
kommunikationschef

Jonina Gisladottir
HR-chef

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Ulrika Klemets
ekonomichef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet "Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023" till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Programmet och säkerhetsarbetet ska leda mot kommunfullmäktiges övergripande mål om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Programmet syftar till att stärka Stockholms stads förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser, samt att det ska finnas en god grund för att

kunna vidta rätt åtgärder för att minimera konsekvenserna vid de tillfällena då en önskad händelse inträffar.

Den tydligaste förändringen från det befintliga säkerhetsprogrammet är att det brottsförebyggande arbetet brutits ut för att samlas tillsammans med andra trygghetsrelaterade frågor i det särskilda trygghetsprogram som är under framtagande. I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det har skett en påtaglig utveckling av säkerhetsprogrammet, jämfört med föregående trygghets- och säkerhetsprogram. Inriktningen för hur säkerhetsarbetet inom Stockholms stad och ansvarsförhållanden inom staden har blivit tydligare i och med det nya programmet.

Förvaltningen lyfter i sitt yttrande bland annat upp behovet av att inom säkerhetsområdet erbjuda kompetensutveckling för medarbetare och chefer samt att det är positivt med tydliga styrmodeller, anvisningar och tillhörande styrsystem som gör uppföljning från central till lokal nivå möjlig.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog 2018 *För ett tryggare och säkrare Stockholm - Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021* dnr 171-1309/2017. I Stockholm stads budget för 2019 anges att Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 ska revideras, förslaget till nytt säkerhetsprogram som ska gälla år 2020-2023 remitteras därför ut till bland annat arbetsmarknadsnämnden för synpunkter.

Det finns en mängd lagstiftning som styr arbetet med säkerhet på kommunal nivå. Alla kommuner ska enligt överenskommelse ha ett styrdokument för arbetet med krisberedskap som ska antas inom det första året av mandatperioden. Vidare ska det även finnas ett handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet och det ska sträcka sig över en mandatperiod. Detta innebär att styrdokumentet som antas ska gälla som längst till den 31 december 2023.

Hot- och riskbilder i samhället förändras kontinuerligt och påverkas av samhällsutvecklingen inte endast lokalt, utan även i omvärlden; förslaget till reviderat säkerhetsprogram har därför, utöver lagstiftning och riktlinjer, tagit hänsyn till ett föränderligt omvärldsläge och den tekniska utvecklingen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Stockholms stads säkerhetsprogram 2020-2023” till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Stadsledningskontorets förslag till nytt säkerhetsprogram utgör en revidering av det befintliga trygghets- och säkerhetsprogrammet som antogs 2018.

Den tydligaste förändringen från det befintliga säkerhetsprogrammet är att det brottsförebyggande arbetet brutits ut för att samlas tillsammans med andra trygghetsrelaterade frågor i det särskilda trygghetsprogram som är under framtagande. I övrigt har revideringar gjorts för att anpassa programmet till ny lagstiftning samt nya överenskommelser för kommunerna som kompletterar lagstiftningen. Den snabba förändringen av det säkerhetspolitiska läget i omvärlden samt ständig teknisk utveckling utgör också faktorer som påverkat innehållet i programförslaget.

Programmet och säkerhetsarbetet ska leda mot kommunfullmäktiges övergripande mål om en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Programmet syftar till att stärka Stockholms stads förmåga att förutse, förebygga och motstå oönskade händelser samt att det ska finnas en god grund för att kunna vidta rätt åtgärder för att minimera konsekvenserna vid de tillfällen då en oönskad händelse inträffar. Detta ska säkerställas genom att samtliga nämnder och bolagsstyrelser inom ramen för ordinarie planerings- och styrningsprocesser ska ange egna mål och aktiviteter som tydligt leder mot måluppfyllnad.

Säkerhetsprogrammet föreslås utöva övergripande styrning av stadens åtaganden inom ramen för Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, samt utgöra det styrdokument för arbetet med krisberedskapen som alla kommuner ska ha i enlighet med Myndigheten för skydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och landstings (SKL) överenskommelse om kommunernas krisberedskap för åren 2019-2022. Vidare innehåller programmet övergripande samordning av det olycksförebyggande arbetet, vilket innebär att säkerhetsprogrammet och Storstockholms brandförsvars handlingsprogram tillsammans utgör det handlingsprogram för olycksförebyggande arbete som staden ska ha enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Programmet innehåller dessutom övergripande inriktning för arbetet med civilt försvar, säkerhetsskydd samt otillåten påverkan och hot och våld mot anställda. Även arbetet med informationssäkerhet

belyses övergripande i programmet. Förslaget anger vad som ska värnas i säkerhetsarbetet och synliggör den övergripande hot- och riskbilden för staden i det säkerhetspolitiska läge som råder.

Förslaget trycker på att säkerhetsarbetet ska ske samordnat och med en tydlig ansvarsfördelning så att stadens samlade resurser används i relation till de mest framträdande behoven. Vidare beskrivs att ansvaret är tvådelt och ska bedrivas på så väl lokal som central nivå. Ansvaret för säkerhetsarbetet på verksamhets- och områdesspecifika områden åvilar samtliga nämnder och bolagsstyrelser och ansvaret är långtgående. Nyckeln till ett effektivt säkerhetsarbete beskrivs vara systematik och helhetstänkande där arbetet i så stor utsträckning som möjligt integreras i stadens ordinarie styr- och ledningsmodell. I det systematiska säkerhetsarbetet ingår också att omvärldsbevakning, utvärdering, kommunikation, samverkan och geografiskt områdesansvar ska genomsyra och vara en integrerad del i arbetet samt att arbetet ska grunda sig på verksamhetspecifika risk- och sårbarhetsanalyser.

Säkerhetsprogrammet har delats upp i fem sammanlänkade fokusområden och respektive område har övergripande mål samt beskriver hur stadens arbete ska bedrivas för att nå resultaten inom perioden år 2020-2023. De fem fokusområdena är:

- Krisberedskap
- Civilt försvar
- Säkerhetsskydd och informationssäkerhet
- Förebygga olyckor
- Otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samarbete mellan administrativa staben, ekonomistaben, hr-staben, it- och kommunikationsstaben samt utvecklings- och utredningsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Övergripande synpunkter

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det har skett en påtaglig utveckling av säkerhetsprogrammet, jämfört med föregående trygghets- och säkerhetsprogram. Inriktningen för hur säkerhetsarbetet inom Stockholms stad och ansvarsförhållanden inom staden har blivit tydligare i och med det nya programmet.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det är positivt med ett samlat och tydligt säkerhetsprogram, som inkluderar flera typer av

säkerhetsfrågor under samma paragraf. Även det vidgade perspektivet gällande hur säkerhetsarbetet påverkar fler aktörer än staden, till exempel kranskommuner, länsöverskridande verksamheter och verksamheter på riksnivå, är en positiv utveckling av programmet.

Programmets fem fokusområden är tydliga och det är bra att programmet lyfter behovet av ett samordnat säkerhetsarbete med tydlig ansvarsfördelning, samt att arbetet med säkerhetsfrågor ska tillämpas på alla områden oavsett nivå och att alla medarbetare ska bidra i stadens säkerhetsarbete. I detta arbete bedömer arbetsmarknadsförvaltningen att det är viktigt att säkerställa förankring hela vägen till den enskilde medarbetaren, så att säkerhetsfrågor inte blir något som endast chefer arbetar med och har kunskap kring. Det är positivt att det ska tas fram tillämpningsanvisningar som komplement till programmet, för att tydliggöra vad som praktiskt ska göras.

Eskaleringsbilden visar numera även nivån för ”höjd beredskap” och redogör tydligt för att den påverkade enheten/verksamheten ska vara delaktig i hela krislednings- och krishanteringsprocessen.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser vidare att ett gemensamt och förankrat arbetssätt kopplat till enhetslokala risk- och sårbarhetsbarhetsanalyser (RSA), väsentlighets- och riskanalyser (VOR) och arbete med egenkontroll är en viktig del i att såväl förebygga risker som att säkerställa kunskap om säkerhetsarbete hos alla medarbetare. Här är uppföljningen av arbetssätt och hantering på central nivå viktigt för att utifrån verksamhetens behov kunna rikta såväl utbildnings- som andra stödinsatser för att höja kunskap och förbättra arbetet. Det är viktigt att medarbetare har centrala anvisningar och riktlinjer att förhålla sig till vad gäller hantering av säkerhetsfrågor – och att riktlinjerna är tydliga för alla medarbetare och lätt att applicera i det dagliga arbetet.

Programmet lyfter utbildning och andra kompetenshöjande insatser som viktiga delar av säkerhetsarbetet. Detta är positivt då förebyggande insatser av den typen såväl minskar risken för att säkerhetsbrister uppstår, såväl som stärker förmågan att hantera oönskade händelser på ett enhetligt sätt.

Arbetsmarknadsförvaltningen har goda erfarenheter av att till exempel genomföra krisledningsövningar och olika former av utbildningsinsatser riktade just mot enheter inom organisationen.

Säkerhetsskydd och informationssäkerhet

Arbetsmarknadsförvaltningen vill lyfta att det behövs ytterligare arbete, såväl centralt som lokalt, för att göra informationssäkerhetsfrågorna till en lika självklar del av säkerhetsarbetet som till exempel andra säkerhetsfrågor som brand, skador, hot och olyckor. För många medarbetare och chefer ligger det närmare till hands att prata om, planera för och hantera till exempel arbetet med brand, än vad det gör att hantera frågor rörande informationsspridning, säkerställande av information och skydd av information.

Detsamma gäller rutiner för hantering av informationssäkerhetsfrågorna i stadens planering och uppföljning. Det behöver vara lika självklart att hantera informationssäkerhetsfrågorna genom rutiner för RSA, VOR, rapportering av händelser, incidentrapportering och uppföljning.

I arbetet med att förstärka den lokala organisationens kunskap om och förebyggande arbete och likriktat arbetet gällande informationssäkerhet behöver det centrala stödet till nämnder och bolag stärkas. Det handlar bland annat om tydliga centrala anvisningar och riktlinjer, informations- och utbildningsinsatser för särskilda roller inom staden, framtagande av system och mallar för lokal uppföljning och egenkontroll. På detta sätt ges förvaltningar och bolag bättre möjlighet att ge det lokala stöd som behövs till verksamheterna och som är de som hanterar den mesta informationen och också förväntas hantera frågor när kris uppstår.

Rutiner för hantering av information i centrala system – som till exempel e-post, intranät, Agresso, Lisa Självservice., måste vara tydliga och lika för alla medarbetare. Där är den stadscentrala styrningen viktig för att genomslag ska kunna nås i alla stadens verksamheter.

Otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i att det finns behov av att utveckla arbetet med att förebygga otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda för att möta nya former av hot och risker i arbetssituationen. Det känns som ett angeläget och viktigt arbete att genomföra, med tanke på förändringar i omvärlden.

Förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår arbetsmarknadsnämnden besluta att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Bilaga

1. Remiss: Stockholms stads säkerhetsprogram 2020 - 2023